
ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТЕКСТУ ТА ДИСКУРСУ

Отримано: 3 квітня 2025 р.

Прорецензовано: 29 квітня 2025 р.

Прийнято до друку: 3 травня 2025 р.

email: belych@vnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1167-0224>

DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25\(93\)-35-39](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25(93)-35-39)

Бєлих О. М. Лексико-граматичні трансформації у поетичному перекладі творів Фрідріха Шіллера. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 25(93). С. 35–39.

УДК: 81'255.4:821.112.2'05.09(092)

Бєлих Оксана Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПОЕТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ТВОРІВ ФРІДРІХА ШІЛЛЕРА

Переклад поезії – це витвір мистецтва, адже перекладач практично створює новий твір, в якому повинен передати не свої почуття і ставлення до тієї чи іншої теми, а передати емоції, намір, індивідуальний стиль автора. Він повинен мати глибоке розуміння оригіналу та вміти читати поміж рядків для якісної адаптації першоджерела до цільової мови. І саме в цьому велику роль відіграють перекладацькі трансформації. Адже, саме з їхньою допомогою перекладач може правильно передати зміст поезії, її естетичне пізнання, рівень емоційно-експресивного впливу на читача.

Мета наукової роботи полягає у виявленні лексико-граматичних трансформацій поетичного перекладу та шляхів їх адекватного перекладу на українську мову на матеріалі творів Фрідріха Шіллера. Поетичне мовлення Ф. Шіллера є формою втілення образного змісту різножанрових творів словесного мистецтва і концентрує в собі злет думки, емоційність та естетичний ідеал. Ідеї великого поета німецького народу надзвичайно актуальні для нашого часу. Головна риса його характеру – великий патріотизм. Своє головне завдання він вбачав рішучий та безкомпромісний боротьбі з найменшими проявами тиранії, соціального, морального, духовного гноблення людської особистості. Його твори пронизані бунтарством і закликом до боротьби.

Аналіз перекладів, зроблених М. Лукашом, М. Орестом, П. Рихла, дає підстави стверджувати, що до найуживаніших перекладацьких трансформацій належить генералізація, конкретизація, перестановка, заміна, додавання, опущення. Найскладнішими при перекладі поетичних творів Фрідріха Шіллера з німецької мови на українську є архаїзми, історизми, реалії. Аналізовані переклади є вільними, але чудово передають мелодику, настрій та ритміку оригіналу. Перекладачі максимально наближають тексти до народної української мови. У цілому, переклади відображають зміст і художній стиль оригіналу, використовуючи гнучке відтворення образів та емоцій.

Ключові слова: переклад, поезія, переклад поезії, перекладацькі трансформації, адекватний переклад.

Oksana Bielykh,
PhD in Linguistics, Associate Professor,
Associate Professor at the German Philology Department,
Lesya Ukrainka Volyn National University

LEXICO-GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN THE POETIC TRANSLATION OF FRIEDRICH SCHILLER'S WORKS

Poetry translation is a work of art, as the translator essentially creates a new piece in which they must convey not their feelings and attitude toward a given theme but rather the original author's emotions, intent, and unique style. They must have a deep understanding of the original text and be able to read between the lines to adapt the source material to the target language effectively. This is where translation transformations play a crucial role. With their help, the translator can accurately convey the meaning of the poem, its aesthetic perception, and the level of emotional and expressive impact on the reader.

This research aims to identify the lexico-grammatical transformations in poetic translation and determine the ways of their adequate rendering into Ukrainian based on the works of Friedrich Schiller. Schiller's poetic language serves as a means of embodying the figurative content of various genres of literary art, concentrating on intellectual elevation, emotional depth, and aesthetic ideals. The ideas of this great German poet remain highly relevant in our time. A defining trait of his character was profound patriotism. He saw his main mission as a resolute and uncompromising struggle against even the slightest manifestations of tyranny, as well as social, moral, and spiritual oppression of the individual. His works are imbued with a spirit of rebellion and a call to fight for freedom.

The analysis of translations by M. Lukash, M. Orest, and P. Rykhlo allows us to assert that the most commonly used translation transformations include generalization, concretization, transposition, substitution, addition, and omission. The most challenging aspects in translating Friedrich Schiller's poetic works from German into Ukrainian are archaisms, historicisms, and cultural realia. The analyzed translations are free in their approach but excellently convey the melody, mood, and rhythm of the original. The translators strive to bring

the texts as close as possible to the Ukrainian folk language. Overall, the translations reflect the content and artistic style of the original, employing a flexible recreation of imagery and emotions.

Keywords: translation, poetry, poetry translation, translation transformations, adequate translation.

Актуальність теми. Мова, як вираз національної самобутності народу, відображає його етнічне світосприйняття, соціально-культурний уклад, думки, почуття, традиції та обряди, зафіксовані у поетичних творах. Вона об'єднує націю, оскільки є невід'ємним продуктом її етнічної спільноти. Дослідження зв'язку між мовою та поезією, а також мовою і національною культурою, залишається актуальним і безмежним у своїх аспектах, особливо в контексті відродження національної самосвідомості та повернення до культурних витоків. Переклад поетичних творів відіграє важливу роль не лише у збереженні та поширенні літературної спадщини різних народів, а й у розвитку мов та взаємному збагаченні літературних традицій. *Актуальність* представленого дослідження зумовлена необхідністю аналізу лексико-граматичних трансформацій у поетичному перекладі, що сприятиме глибшому розумінню та інтерпретації поетичних текстів у перекладацькій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поезія, як один із найважливіших складників духовного життя народу, його культури, супроводжує людину від часу її появи на світ і протягом усього життя. Власне поетичні тексти, які багаті на мовні засоби (ритм, розмір, способи персоніфікації, омоніми, історизми, архаїзми, пари слів з контрактивною протилежністю) виступають об'єктом посиленої уваги вчених. У цьому напрямку працювали відомі лінгвісти (Т. Берест, Т. Беценко, Н. Данилюк, С. Єрмоленко, В. Калашник, Л. Пустовіт, Л. Рожило та ін.), які широко використовували етнографічні, історичні та мовознавчі дані для аналізу елементів мовних одиниць.

Мета наукової роботи – на матеріалі творів Фрідріха Шиллера та їхніх україномовних перекладів виявити лексико-граматичні трансформації поетичного перекладу та шляхи їх адекватного перекладу.

Для реалізації поставленої мети необхідно, на наш погляд, розв'язати такі *завдання*:

- з'ясувати визначення термінів «лексичні» та «граматичні» трансформації;
- дослідити перекладацькі трансформації при перекладі поезії Фрідріха Шиллера на українську мову;
- проаналізувати способи адекватного перекладу лексико-граматичних трансформацій у поетичних творах Фрідріха Шиллера на українську мову.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Поезія* – художньо-образна словесна творчість, в якій мова використовується з естетичною чи евокативною (знаково-символічною) метою окрім або замість самої денотації. У поетичному тексті головна роль зазвичай відводиться формі висловлювання. Поезія є мовним мистецтвом, яке передбачає максимальне використання мовних засобів, а також творення нових поетичних образів, тобто нових семантичних зв'язків між мовними одиницями шляхом метафоризації чи метонімізації тексту (Вікі, 2025).

Поетичний дискурс має декілька важливих характеристик, які відрізняють його від інших різновидів дискурсу. До найбільш визначних із них належить: високий ступінь насиченості метафорами, розмірена ритміко-синтаксична сегментація мови та використання фонетичних засобів; до того ж, логічна структурованість тексту тут не завжди відзначається звичною для прозового тексту лінійністю – натомість маємо численні порушення послідовності викладу подій чи думок (Цолін, 2015: 269).

Дослідниця Маріна О. трактує поетичний дискурс як мисленнєво-мовленнєву діяльність, спрямовану на поетичну комунікацію між адресатом та адресантом, яка відбувається в різних модусах (поетичний текст, його аудіовізуальна версія – відеокліп, або екранізація та ілюстрація), що знаходяться у відношеннях взаємодії, взаємовпливу та взаємообумовленості з урахуванням специфіки його породження та сприйняття на перетині різних модусів (Маріна, 2015: с. 181).

Таким чином, художній світ оригіналу створюється за допомогою специфічних поетичних засобів – метафор, алітерацій, рими, ритму тощо. Однак при перенесенні цього світу в іншу мовну систему перекладач застосовує різноманітні лексико-граматичні трансформації для адаптації тексту до норм і можливостей цільової мови виразити ключові особливості поетичного дискурсу, а також для реалізації головної мети перекладу – досягнення еквівалентності та адекватності. Цими термінами визначають відповідність перекладеного тексту з оригіналом. На думку К. Райс, еквівалентність позначає зв'язок перекладеного тексту з оригіналом, який у різних культурах може виконати однакову комунікативну функцію (Reiß, 1984: 19). Адекватність – зв'язок між текстом та його оточенням, тобто автором, читачем, умовами написання та сприйняття (Jörn, 1993).

Як відомо, лексико-граматичні трансформації мов, що контактують при перекладі, суттєво можуть відрізнитися за обсягом, мотивацією вживання певних слів та граматичних конструкцій, що формують синтагматичні та парадигматичні відносини слів між собою. В процесі перекладу часто стає неможливим використання буквального словникового відповідника. Тому перекладач вдається до перетворення внутрішньої форми слова чи словосполучення або ж його повної заміни, тобто до перекладацьких трансформацій.

Проблема перекладацьких трансформацій розглядалася багатьма вченими-лінгвістами, які пропонували своє визначення цього поняття, але всі вони збігалися у думці, що перекладацькі трансформації є невід'ємною частиною процесу перекладу та без їх використання неможливо надати адекватний переклад будь-якого тексту. Так, наприклад, на думку О. Селіванової, трансформація – основа більшості прийомів перекладу, яка полягає в зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі (Селіванова, 2008: 536). За С. Максимовим, «переклад полягає в тому, що перекладач має відтворити надану інформацію так повно, наскільки можливо. Але цього можна досягнути, лише застосувавши певні структурні або семантичні зміни. Ці зміни, які є наслідком лексичних та граматичних розбіжностей в мовах, називаються трансформаціями в перекладі» (Максимов, 2006).

На думку М. С.-Хорнбі, перекладацькі процеси (трансформації) – це вказівки щодо перекладу. Вони формують мовні рефлекси хорошого перекладача, але не замінюють свідомої рефлексії, інтуїції та творчості. Дослідниця пропонує наступну класифікацію *лексичних трансформацій*: запозичення (*Entlehnung*), лексична заміна (*lexikalische Ersetzung*), лексична структурна заміна (*lexikalische Strukturwechsel*). Автор виокремлює також *граматичні трансформації*: дослівний переклад

(*Wort für Wort Übersetzung*), перестановка (*Permutation*), розширення / скорочення (*Expansion / Reduktion*), внутрішньокатегоріальна заміна (мовна модифікація граматичної функції) (*Intrakategorialer Wechsel*), транспозиція (*Transposition*), перетворення (*Transformation*) (Hornby, 1998). До лексичних трансформацій відносимо також *транскрибування*, *транслітерацію*, *генералізацію*, *антонімічний переклад*.

Лексичні трансформації становлять собою відхилення від прямих словникових відповідників та виникають, головним чином, тому, що об'єм значень лексичних одиниць вихідної та перекладної мов не співпадає. Граматичні трансформації полягають у перетворенні структури речення у процесі перекладу згідно з нормами мови перекладу (Лощенкова, 2014: 102–105). У представлений роботі зупинимося на лексико-граматичних трансформаціях у перекладах творів Фрідріха Шиллера на українську мову.

Поетична мова Ф. Шиллера залишається предметом дослідження, адже вона слугує засобом художнього вираження у творах різних жанрів, поєднуючи глибину думки, емоційність та прагнення до естетичного ідеалу. Ідеї цього видатного німецького поета й досі мають особливе значення. Визначальною рисою його характеру був глибокий патріотизм. Він вважав своєю місією невпинну й безкомпромісну боротьбу навіть із найменшими проявами тиранії, а також із соціальним, моральним та духовним гнобленням особистості. Його творчість пройнята духом протесту та заклик до боротьби за свободу.

Процес перекладу поетичних творів вимагає від перекладача сприйняття тексту як авторського, адже йому потрібно зберегти як зміст, так і форму твору. Кожний поетичний твір є складним комплексом взаємопов'язаних і взаємодіючих елементів: ритм, мелодія, архітектоніка, стилістика, смисловий, образний, емоційний зміст слів та їхніх поєднань. У своїй сукупності ці елементи розраховані на те, щоб у свідомості особи, яка сприймає твір, викликати естетичний ефект.

Транскрибування і *транслітерація* – це способи перекладу лексичних одиниць оригіналу шляхом відновлення їхньої форми за допомогою літер мови перекладу. При *транскрипції* відтворюється звукова форма іноземного слова, а при *транслітерації* – його графічна форма. У сучасній перекладацькій практиці частіше використовується спосіб транскрипції із збереженням деяких форм елементів транслітерації. Це пов'язано з тим, що фонетичні й графічні системи мов відрізняються одна від іншої. Крім того, при вдалому транскрибуванні перекладач може подолати такі труднощі, як передача смислового змісту й колориту:

*Schön wie Engel, voll Walhallas Wonne, Гарний був, мов ангел із Валгалли,
Schön vor allen Jünglingen war er, Більш такого в світі не зустріть ...
Himmlisch mild sein Blick wie Maiensonne, В нього очі лагідно сяли
Rückgestrahlt vom blauen Spiegelmeer Наче сонцем збризнута блакить.
(„Amalia“) («Амалія», переклад М. Лукаша)*

При перекладі вищенаведеного уривка спостерігаємо наступні лексико-граматичні трансформації: *додання* – слово був, що змінює синтаксичну структуру; *voll Walhallas Wonne* (сповнений радості Валгалли) – передано *опущенням* і *загальною стилізацією*; *заміна*: німецьке речення з підметом *er* (він) перетворено на безособове речення; описовий переклад (передача значення іншими словами): замість дослівного його погляд був небесно-лагідний (*Himmlisch mild sein Blick*) використано компактніший опис; *wie Maiensonne* (як травневе сонце) передано через дієслово *сіяли*, що створює динамічний образ; Валгалла, у німецькій міфології – місце, де за вибором бога Одіна спочивають звияжні воїни після їхньої смерті. Перекладач М. Лукаш використав прийом *транскрипції*.

У зв'язку з постійною зміною мови і тим фактом, що у різні епохи існували інші методи перекладу, залучення фактору «час» є необхідним. Маємо на увазі виділення історичного моменту перекладу, коли йдеться про те, щоб перекладати тексти однієї епохи на цільову мову іншої епохи. У таких типах творів є часто вживаними *архаїзми*, які текст мови, на яку перекладають, характеризують щонайменше не як сучасну. Іншим «каменем спотикання» при перекладі поезії є *реалії* (лексичні одиниці, які важко перекладати, не маючи знань з культури та історії мови оригіналу). В таких випадках, при перекладі поезії Ф. Шиллера досить частотними виявилися трансформації *додання й вилучення слів*:

*Willst du nicht das Lämmlein hüten? «Пас би, синку, ти ягниці,
Lämmlein ist so fromm und sanft, Вдача смирна в них, м'яка, –
Nährt sich von des Grafes Blüten, Скачуть, знай собі, в травичці
Spilend an des Baches Ranft Понад берегом струмка
(„Der Alpenjäger“) («Полонинський стрілець», переклад М. Лукаша)*

Так, у перекладі М. Лукаша не згадується *граф*, на полях якого пасеться худоба. Це, можливо, пов'язано з тим, що *реалія* є *архаїчною*, не актуальною для нашої епохи. Проте, додається лексема *синку*, яка відсутня в оригіналі, але яка допомагає правильно передати смисл речення і тим самим створює більш народний тон; фраза *знай собі* теж відсутня в оригіналі, але вона, на нашу думку, створює легку, співучу мелодію.

Запозичення – це спосіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її німи лексичними відповідниками з іншої мови у мові перекладу. Суть такого способу трансформації полягає у створенні нового слова чи стійкого словосполучення у цільовій мові, яка копіює структуру вихідної лексичної одиниці. Яскравим прикладом цієї трансформації може бути наступний фрагмент:

*Und wie er winkt mit dem Finger, Король дав знак рукою –
Auf tut sich der weite Zwinger, І з грам сторожкою стопою
Und hinein mit bedächtigem Schritt Виходить лев:
Ein Löwe tritt, Але не лунає рев:
Und sieht sich stumm Пустелі друг
Rings um, Зором німим обводить круг
Mit langem Gähnen, ... Арени - ...
(„Der Handschuh“) («Рукавичка» переклад М. Ореста)*

Слово *Zwinger* означає клітка для тварин, але в перекладі використано запозичене слово *грам* (від польського *krata*), що є частиною клітки. Іншим, застосованим вище, способом перекладу є *заміна*: в оригіналі займенник *er* (він), а перекладач

використовує іменник *король*. Для підкреслення могутності сили лева М. Орест вводить пояснення *пустелі друг*, якого в оригіналі немає взагалі (додавання).

Генералізація – заміна одиниць, які у мові перекладу мають ширше значення. Генералізація є трансформацією, протилежною конкретизації. Яскравими прикладами цих перекладацьких трансформацій є наступні рядки:

*Sie war nicht in dem Tal geboren, Vона зросла в чужій місцині,
Man wusste nicht, woher sie kam, Її ніхто не відав, де той край,
Und schnell war ihre Spur verloren, Та слід щезав по тій дівчині,
Sobald das Mädchen Abschied nahm. Як вимовить вона «прощай».*

(„Das Mädchen aus der Fremde“) («Дівчина з чужини»), переклад П. Рихла

В цьому уривку М. Рихла використав прийом генералізації у першій строфі, замінивши слово *Tal* (долина) на *чужа місцина*, у другій строфі *woher sie kam* (звідки вона прийшла) – на *де той край*. Очевидно, такі трансформації є виправданими для збереження ритміки поетичного тексту, але, на нашу думку, це не впливає на адекватність перекладу. В першій строфі фіксуємо антонімічний переклад: *geboren* (народилася) – *зросла*.

У ході порівняльного аналізу наступного тексту оригіналу й тексту перекладу було виявлено заміну частин мови (власну назву *Laura* на особовий займенник *ти*, прикметник *entgeistert* на іменник із запереченням *без тями*), введено порівняння (як):

*Wenn dein Finger durch die Saiten meistert – Ледве струни збудиш ти перстами –
Laura, jetzt zur Statue entgeistert, То стою, як статуя, без тями,
(„Laura am Klavier“). («Лаура за клавесином»), переклад М. Лукаша.*

Зміна вживання мовних елементів у тексті перекладу називається *перестановкою*. Цими елементами можуть бути не лише слова чи словосполучення, але й головні / підрядні речення чи речення в цілому. До таких прикладів відносимо також заміну роду іменників, адже рід іменника німецької мови часто не співпадає з родом іменника української мови:

*Freude, schöner Götterfunken, Радість, гарна іскро Божя!
Tochter aus Elysium, Несказанно любо нам
Wir betreten feuertrunken Увійти, царице гожа,
Himmlische, dein Heiligtum. В твій пресвітлий дивний храм.
Deine Zauber binden wieder, Все, що строго ділить мода,
Was der Mode Schwert geteilt; В'яжеш ти одним вузлом,
Bettler werden Fürstenbrüder, Розцвітає братня згода
Wo dein sanfter Flügel weilt. Під благим твоїм крилом.
(„An die Freude“) («До радості»), переклад М. Лукаша*

У вищеведеному прикладі перекладач зробив логічну заміну роду іменника однієї мови на рід іменника іншої мови (*Götterfunken* в німецькій мові чоловічого роду, а *гарна іскро Божя* в українській – жіночого), звертання виділено знаком оклику. Використано *трансформацію* перестановки строфами (*Was der Mode Schwert geteilt* належить до 6 строфи, а в українському перекладі ці слова у 5 строфі) та *заміну* (*Schwert* – іменник, на прислівник – *строго*). В оригіналі, підмет *wir* замінено безособовою конструкцією (*транспозиція*). Такий вибір перекладача зумовлений різного роду лексичними та граматичними особливостями мов оригіналу та перекладу, а також розбіжностями у мовленнєвих нормах.

При перекладі з німецької на українську мову значення артикля часто не береться до уваги, так як в українській мові немає категорії артикля. Проте є інші способи вираження визначеності чи невизначеності, які викладач обирає для оптимального перекладу:

*Mädchen, sprich! Ich frage, gib mir Kunde: Дівчино, скажи мені, відкіль це?
Stehst mit höhern Geistern du im Bunde? Ти, напевно, з духами у спілці?
Ist's die Sprache, lüg mir nicht, Правда ж, мову цю свою
Die man in Elysen spricht? Ти взяла з Елізію?
(„Laura am Klavier“) («Лаура за клавесином»), переклад М. Лукаша*

У перекладі спостерігаємо заміну означеного артикля (*die Sprache*) на поєднання вказівного займенника з присвійним (*цю свою*), заміну дієслів (*spricht*), яке перекладається як «говорити» на «взяла», що веде до логічної заміни займенників (безособового *man* на особовий *Tu*). Явище перестановки знаходимо у першій строфі, коли у цільовій мові використовується питальне речення *відкіль це?* замість наказової форми *gib mir Kunde*, що дослівно перекладається «повідом мене про».

Висновки. Отже, художній переклад, а особливо переклад поезії – це витвір мистецтва, адже перекладач практично створює новий твір, в якому повинен передати не свої почуття і ставлення до тієї чи іншої теми, а передати емоції, намір, індивідуальний стиль автора. Він повинен мати глибоке розуміння оригіналу та вміти читати поміж рядків для якісної адаптації першоджерела до цільової мови. І саме в цьому велику роль відіграють перекладацькі трансформації. Адже, саме з їхньою допомогою перекладач може правильно передати зміст поезії, її естетичне пізнання, рівень емоційно-експресивного впливу на читача.

Аналіз лексико-граматичних трансформацій на прикладі поетичних творів Фрідріха Шиллера, зроблених М. Лукашом, М. Орестом, П. Рихла, дає підстави стверджувати, що до найуживаніших *перекладацьких трансформацій* належить генералізація, конкретизація, перестановка, заміна, додавання, опущення. Найскладнішими при перекладі поетичних творів Фрідріха Шиллера з німецької мови на українську є архаїзми, історизми, реалії. Аналізовані переклади є вільними, але чудово передають мелодику, настрій та ритміку оригіналу, відображають зміст і художній стиль оригіналу, використовуючи гнучке відтворення образів та емоцій. Перекладачі максимально наближають тексти до народної української мови.

Перспектива дослідження полягає в подальшому аналізі поетичного перекладу з використанням когнітивної лінгвістики, корпусного аналізу та машинного перекладу.

Література:

1. Вікі Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL.: <https://wiki.kubg.edu.ua/Поезія>
2. Лощенкова І., Нікішина В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. / Філологічні науки*. 2014. Книга 3. С. 102–105.
3. Максимов С. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2006. 157 с.
4. Маріна О. Когнітивно-комунікативна характеристика англійського поетичного дискурсу ХХ-ХХІ століть. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2015. №14. С. 179-182.
5. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
6. Шиллер Ф. «Поезії» / Переклад Петра Рихла, Миколи Лукаша, Дмитра Паламарчука та ін. Київ: Дніпро, 1984.
7. Цолін Д. Поетичний дискурс: синтаксичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 52. С. 269–273.
7. Hornby, Snell. Mary & Honig, Hans G. & Kussmaul, Paul & Schmitt, Peter A. (Hrsg.). *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg. 1998. S. 434.
8. Jörn A. Linguistik und Übersetzung. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1993. 113 S.
9. Reiß K. Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie / Katharina Reiß, Hans J. Vermeer. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1984. S. 19.
10. Schiller F. Der Handschuh / Переклад М. Ореста. URL.: <http://poetyka.uazone.net/schiller/> (звернення 30.03.2025).

References:

1. Viki Kyivskoho stolychnoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka / The Wiki of Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University. URL.: <https://wiki.kubg.edu.ua/Поезія>
2. Loshchenova I., Nikishyna V. Perekladats'ki transformatsiyi yak efektyvnyy zasib dosyahnennya adekvatnosti. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholya. Filolohichni nauky*. 2014. Knyha 3. S. 102–105. / Translation Transformations as an Effective Means of Achieving Adequacy // Scientific Notes of Nizhyn Mykola Gogol State University.
3. Maksimov S. Praktychnyy kurs perekladu (anhliys'ka ta ukrayins'ka movy). *Teoriya ta praktyka perekladats'koho analizu tekstu dlya studentiv fakul'tetu perekladachiv ta fakul'tetu zaочноho ta vechirn'oho navchannya: Navchal'nyy posibnyk*. K.: Lenvit, 2006. 157 s. / Practical Course of Translation (English and Ukrainian Languages). Theory and Practice of Translation Text Analysis for Students of the Faculty of Translation and the Faculty of Part-Time and Evening Studies: Textbook. Kyiv: Lenvit.
4. Marina O. Kohnityvno-komunikatyvna kharakterystyka anhlovnoho poetychnoho dyskursu KhKh-KhKhI stolit'. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiya*. 2015. № 14. S. 179-182. / Cognitive-Communicative Characteristics of English-Language Poetic Discourse of the 20th-21st Centuries // Scientific Bulletin of the International Humanitarian University.
5. Selivanova O. Suchasna linhvistyka: napryamy ta problemy : pidruchnyk / O. O. Selivanova. Poltava: Dovkillya-K, 2008. 711 s.
6. Shyller F. «Poeziyi» / Pereklad Petra Rykhla, Mykoly Lukasha, Dmytra Palamarchuka ta in. Kyiv: Dnipro, 1984.
7. Tsolin D. Poetychnyy dyskurs: syntaktychnyy aspekt. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiya»*. Seriya «Filolohichna». 2015. Vyp. 52. S. 269–273.
8. Hornby, Snell. Mary & Honig, Hans G. & Kussmaul, Paul & Schmitt, Peter A. (Hrsg.). *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg. 1998. S. 434.
9. Jörn A. Linguistik und Übersetzung. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1993. 113 S.
10. Reiß K. Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie / Katharina Reiß, Hans J. Vermeer. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1984. S. 19.
11. Schiller F. Der Handschuh / Pereklad M. Oresta. URL.: <http://poetyka.uazone.net/schiller/> (zvernennya 30.03.2025).